

Redoslijed izvršenja kod izvansudske ovrhe na stalnom novčanom primanju

Gordana Muraja, magistra prava

Izvansudska ovrha je postupak u kojem Financijska agencija i isplatitelj stalnog novčanog primanja na temelju zahtjeva vjerovnika ovrhovoditelju isplaćuju iznos kojim namiruju njegovu tražbinu. Kod provođenja izvansudske ovrhe često se pojavljuje pitanje kako odrediti redoslijed namirenja više ovrhovoditelja, po kojoj ovršnoj ispravi provesti ovrhu, odnosno kako postupiti u situaciji kad je provedba ovrhe kod poslodavca već u tijeku, a pojavljuje se nova ovrha koju treba provesti. Ovim člankom daje se odgovor na navedena i druga pitanja iz prakse.

1. Isprave na temelju kojih se provodi ovrha

Ovrha se provodi na temelju rješenja o ovrsi i na temelju javno ovjerovljene privatne isprave. U poslovnoj praksi se za javno ovjerovljenu izjavu o zaplijeni po pristanku dužnika udomaćio naziv administrativna zabrana pa će se stoga, radi jasnoće, koristiti u ovom članku. Budući da je administrativna zabrana po svojim pravnim učincima izjednačena s rješenjem o ovrsi, u pitanju je obveza čije izvršenje poslodavac ne može izbjeći, te je po Ovršnom zakonu u obvezi provesti nalog, koji ta isprava sadrži, odnosno obavezan je dužni iznos uskratiti radniku i isplatiti na račun vjerovnika.

Pri izvršenju administrativnih zabrana treba imati na umu da dužnik ne može dati suglasnost da se njegova primanja zaplijene u većem iznosu od dijela primanja, koja su Ovršnim zakonom izuzeta od ovrhe. Takva izjava ne proizvodi pravne učinke, te ne obavezuje ni poslodavca da dio plaće na kojem je ovrha ograničena isplati radniku. O tome je više bilo riječi u članku objavljenom u broju 11/2015. TIM4PIN magazina, te stoga navedeno pitanje neće biti predmet rasprave u ovom članku.

2. Formalni uvjeti

Ovršni zakon propisuje da se izjava o zaplijeni po pristanku dužnika izdaje u jednom primjerku koji vjerovnik dostavlja poslodavcu (čl. 202., st. 2 i 202 st. 3. Ovršnog zakona, NN, br. 112/12, 25/13, 93/14) preporučenom pošiljkom s povratnicom ili po javnom bilježniku.

Iz zakonskih je odredbi slijedi da za ispunjavanje zahtjeva vjerovnika za naplatu po dostavljenoj ispravi trebaju biti ispunjeni upravo navedeni formalni uvjeti. Dakle, vjerovnik mora dostaviti original isprave, i on mora biti dostavljen preporučenom pošiljkom s povratnicom. Vjerovnik ovdje nema slobodu samu ispravu poslati, primjerice, bez povratnice, jer sve dok formalni nedostaci ne budu otklonjeni ne postoji niti obveza poslodavca na postupanje u skladu s nalogom koji isprava sadrži.

3. Prednosni red po Ovršnom zakonu

Redoslijedom namirenja vjerovnika Ovršni zakon bavi se u članku 180., kojim je određeno da se prednosni red založnih prava više ovrhovoditelja određuje **prema danu primitka ovršnoga prijedloga**, a ako je ovršni prijedlog upućen kao preporučena pošiljka, dan predaje pošiljke na poštu smatra se danom primitka u sudu.

1. Ovrha na plaći i novčanoj tražbini

Međutim, budući da se odredbe koje uređuju prednosni red očito odnose samo na situaciju u kojoj se prijedlog za ovrhu podnosi sudu, po slovu zakona ove odredbe zapravo se ne mogu primijeniti na ovrhu koja se provodi na temelju administrativne zabrane. Također, ako je rješenje o ovrsi donio sud ili javni bilježnik, a ovrha se provodi na novčanoj tražbini, nakon pravomoćnosti rješenja o ovrsi, ono se dostavlja Financijskoj agenciji, koja dalje vodi brigu redoslijedu naplate. Poslodavac dio plaće koji je zaštićen od ovrhe isplaćuje na zaštićeni račun, i tu je zapravo sve jasno.

No kad provodi izvansudsku ovrhu, poslodavac mora sam odrediti redoslijed namirenja tražbina po zaprimljenim administrativnim zabranama, a tu će se prednosni red izvršenja zapravo određivati po tome, koji je ovrhovoditelj prije zatražio izvršenje.

Sve dok poslodavac provodi administrativnu zabranu po jednoj ispravi i dok je iznos koji se naplaćuje manji od dijela plaće koji se radniku može ustegnuti, sve je jasno. **Situacija postaje složenija kad poslodavac u istom danu dobije dvije ili više izjava o suglasnosti za**

zaplenu po pristanku dužnika, a zbrojeni iznosi koje pri tome treba od radnikove plaće ustegnuti prelaze granicu za ograničenje ovrhe utvrđenu člankom 173. Ovršnog zakona.

2. Redoslijed zaprimanja

Upravo radi važnosti redoslijeda, poslodavac treba osigurati podatke o redoslijedu zaprimanja pa kad takva administrativna zabrana stigne, treba zapisati dan, sat i minutu u kojoj je isprava zaprimljena. Takav podatak može osigurati računalni program koji bilježi i pamti točno vrijeme kada je dokument zaprimljen, odnosno upisan u urudžbeni zapisnik. Uz ispravu se može pridodati i službena bilješka u kojoj će se navesti vrijeme zaprimanja. I ako urudžbeni zapisnik nije u elektroničkom obliku, podatak o danu, satu i minuti može se zabilježiti službenom bilješkom uz potpis radnika, koji je zaprimio ispravu, a koja se pridodaje dokumentu.

Ako je više isprava stiglo istoga dana, redoslijed izvršenja očito će odrediti slučaj, odnosno redoslijed kojim su administrativne zabrane uvedene u evidenciju.

3. Redoslijed izvršenja administrativnih zabrana

Primjerice, ako poslodavac već provodi administrativnu zabranu **u iznosu manjem od dijela plaće koji se smije uskratiti**, a nakon toga stiže druga administrativna zabrana, te ukupni iznos koji radniku treba ustegnuti **prelazi dopušteni iznos iz članka 173. Ovršnog zakona, pitanje je koji iznos poslodavac smije isplatiti radniku.**

Kod izvršenja druge administrativne zabrane, **poslodavac može isplatiti samo razliku između iznosa koji se već isplaćuje i iznosa koji smije isplatiti**, a da pri tome poštuje ograničenje iz članka 173. Ovršnog zakona. Ako je iznos koji se namiruje drugom administrativnom zabranom nedostatan za podmirenje ugovorenog obroka po drugoj administrativnoj zabrani, tu poslodavac može jedino uskratiti isplatu dijela plaće u skladu s ograničenjima ovrhe. **Tek kad se prva ovrha namiri u cijelosti, pa i u situaciji u kojoj je radnik po toj drugoj zabrani već u zakašnjenju, namirenje druge ovrhe može doći na red.**

VAŽNO! Bez obzira na nove administrativne zabrane koje pristižu, poslodavac nastavlja s izvršenjem administrativne zabrane, čije je izvršenje već započelo, do potpunog namirenja vjerovnika. **Sve ostale administrativne zabrane, uz osiguravanje podatka o tome kad su pristigli zahtjevi za naplatu, pohranjuju se i čekaju da dođu na red za izvršenje.**

4. Redoslijed izvršenja kod ovrhe na novčanim sredstvima

Pitanje je što učiniti u situaciji kada poslodavac već provodi administrativnu zabranu, a ovrhovoditelj zatraži provođenje ovrhe na novčanim sredstvima po FINA-i? U takvom

slučaju, FINA će blokirati račun ovršenika te će ovršenik najkasnije u tom trenutku morati otvoriti zaštićeni račun, jer do otvaranja zaštićenog računa FINA nema saznanja da se na plaći ovršenika već provodi ovrha.

Upravo zbog ove situacije, ako iznos koji se provodi po administrativnoj zabrani prelazi granice utvrđene Ovršnim zakonom za ograničenje ovrhe, uputno je da radnik – ovršenik otvori zaštićeni račun, pa će tako situacija s redoslijedom naplate biti jasna. **To ujedno osigurava da se ne dogodi da radnik u nekom trenutku ostane i bez zaštićenog dijela primanja, jer mu je račun blokiran.**

Budući da administrativna zabrana ima snagu rješenja o ovrsi, i ovrha koju provodi FINA na novčanim sredstvima može doći na red za izvršenje tek nakon što se iz plaće namiri dug po administrativnoj zabrani. **Navedeno pravilo da se izvršenje administrativne zabrane ne prekida novom ovrhom ipak ima i iznimke koje nalazimo u članku 202., stavku 4. Ovršnog zakona,** koji propisuje da izjava o zaplijeni po pristanku dužnika nema utjecaja na provedbu ovrhe na plaći radi namirenja tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale po osnovi narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete po osnovi izgubljenoga uzdržavanja zbog smrti davatelja uzdržavanja.

Dakle, ako je provedba ovrhe po administrativnoj zabrani u tijeku, a ovrhovoditelj zatraži ovrhu radi namirenja navedenih tražbina, prekinut će se izvršenje administrativne zabrane i pristupiti izvršenju po rješenjima o ovrsi navedenima u članku 202., stavku 4. Ovršnog zakona.